

СИЛАБУС КУРСУ
«Теорія і методика журналістської
творчості»
2022/2023 н. р

Ступінь вищої освіти - **бакалавр**
Освітньо-професійна програма «Видавнича справа та медіакомунікації»
Галузь знань: **06 Журналістика**
Спеціальність: **061 Журналістика**
Компонент освітньої програми – нормативна дисципліна
Рік підготовки - 1 рік, семестр – II
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська
Дні занять: **згідно з розкладом**
Консультації: **згідно з розкладом**

Керівник курсу – **Подаряща Оксана Іванівна**, викладач ЦК журналістики, кандидат наук із соціальних комунікацій
Контактна інформація: opodariashcha@loe.lviv.ua

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія і методика журналістської творчості» — обов'язкова (нормативна) навчальна дисципліна, яка передбачає опанування студентами теорією та методикою журналістської творчості, розгляд аспектів жанрового арсеналу, змісту й елементів, поетики журналістського тексту, специфічних основ майстерності.

Мета курсу: забезпечити студентів знаннями складників творчого процесу журналіста, особливостей взаємодії пізнання, аргументації, узагальнень. А також забезпечити єдність теоретичної і практичної підготовки студента, оволодіння ним навичками роботи над матеріалами різних жанрів, зокрема, особливу увагу приділити методиці підготовки журналістських матеріалів до друку, передачі в ефірі й розміщення на сайті.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
34/36	Змістовий модуль 1. Журналістський текст і соціальна практика		
4/4	Тема 1. Соціальна практика і журналістська творчість	Знати поняття журналістського тексту як органічної частини соціальної практики. Засвоїти психологію сприйняття журналістського тексту і прогнозування реакцій різних секторів аудиторії на виступ журналіста.	Питання, тести

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/4	Тема 2. Журналістика як творчий процес	Знати критерії творчої діяльності, структуру творчого процесу, його основні етапи. Засвоїти принципи роботи журналіста та формування індивідуального стилю журналіста.	Захист міні-проектів, питання
6/6	Тема 3. Складові журналістської майстерності	Вміти аналізувати факт як основу оперативного інформування. Вміти аналізувати журналістський твір. Знати художньо-публіцистичне осмислення сучасності. Засвоїти основні принципи співвідношення індивідуальної та колективної майстерності.	Питання, практичні завдання
4/4	Тема 4. Феномен цікавого у журналістиці	Розуміти поняття цікавого і вибір аудиторію. Знати загальні та специфічні прояви цікавого у журналістиці, свіжість та неординарність інформації. Вміти викладати інформацію у потрібній формі, врахувавши інтереси читача.	Питання, тести
8/6	Тема 5. Стандарти журналістики	Знати стандарти журналістики: баланс думок і точок зору, достовірність й точність, відокремлення фактів від коментарів, повнота, оперативність. Вміти розрізняти джерела інформації: компетентні; причетні до події; готові відповідати за сказане та перевіряти їх.	Питання, практичні
4/6	Тема 6. Факт у журналістському творі	Знати природу факту та його роль у журналістському творі.	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 7. Методи збору інформації	Знати джерела інформації: середовище, людина, документ. Знати методи збору інформації: спостереження (відкрите і приховане, одноразове і багаторазове, запрограмоване і незапрограмоване); метод спілкування (одноразове і багаторазове, запрограмоване і незапрограмоване та інтерв'ю); соціологічні методи збору інформації.	Питання, практичні завдання, модульний контроль
38/42	Змістовий модуль 2. Методика написання журналістських матеріалів різних жанрів		
4/6	Тема 8. Методика написання журналістського твору	Знати складові майбутнього твору: втілення задуму у відповідну форму, об'єднання фактів, подій у систему	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 9. Аргументація в журналістському творі	Знати поняття заголовку, його функції. Вміти розпочати матеріал та сформулювати план журналістського твору. Знати види лідів. Вміти написати лід як графічно чи інтонаційно виділений перший провідний абзац журналістського матеріалу.	Питання, практичні завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
8/6	Тема 10. Інформаційні жанри.	Знати поняття замітки, жанрові різновиди замітки, структурні типи замітки та вимоги до замітки. Вміти писати замітки. Знати особливості жанру звіту. Знати специфічні риси та жанрові різновиди репортажу. Вміти писати репортаж. Знати особливості інтерв'ю та правила професійного проведення інтерв'ю	Питання, практичні завдання
8/6	Тема 11. Аналітичні жанри газетної публіцистики.	Знати специфіку аналітичних жанрів, їх систему. Знати поняття завдання, значення кореспонденції. Знати жанрові різновиди статті та вимоги до неї.	Питання, практичні завдання
6/6	Тема 12. Художньо-публіцистичні жанри газетної журналістики.	Знати систему жанрів художньо-публіцистичної журналістики. Знати характерні ознаки замальовки. Вміти писати замальовку. Знати поняття нарису як жанру художньої публіцистики.	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 13. Сатиричні жанри.	Знати жанрово-стильові особливості сатиричної публіцистики. Вміти розрізняти сатиричні жанри: фейлетон, памфлет, пародія, сатирична замітка, байка, гумореска, епіграф, епіграма, фейлетон.	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 14. Творче портфоліо журналіста	Знати складові творчого процесу: накопичення інформації, визначення форми та засобу відображення; здібності і натхнення; розширення загальної ерудиції; мовна культура; уміння визначати тему; логіка викладу. Вміти презентувати портфоліо власних журналістських матеріалів.	Питання, практичні завдання, модульний контроль

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, виконання практичних завдань.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на практичних заняттях у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, заслуховування та аналізу тематичних доповідей, а також шляхом виконання практичних завдань.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати концепцію видання, логічно викладати матеріал, створювати дизайн, працювати над збором інформації, підбирати оформлення видання, верстати та продумати промоцію власного видання.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками застосування методів журналістики у сфері засобів масової інформації.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі переліку питань і/або практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, з деяких тем передбачається написання рефератів, міні-проектів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про порядок рейтингового оцінювання знань (освітніх досягнень) здобувачів вищої освіти.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання,*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- робота в малих групах спільне опрацювання групою студентів окремих проблемних питань з наступною демонстрацією результатів та засвоєння навчального матеріалу;
- презентація-виступ перед аудиторією для висвітлення окремих питань, індивідуальних завдань, реферативних досліджень, захист міні-проектів тощо;
- кейс-метод - аналіз конкретних ситуацій, що дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності;
- дискусія – обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і розв'язування практичних завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок,

отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом.

Підсумковий контроль зазвичай проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу загалом, здатності комплексно, творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію, розв'язувати практичні задачі тощо.

ТАБЛИЦЯ
розподілу балів за підсумковими контрольними заходами
та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	80	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

Студенти як відповідальні учасники освітнього процесу дотримуються норм **академічної доброчесності**, усвідомлюють наслідки її порушення, що визначаються **Положенням про академічну доброчесність у Галицькому фаховому коледжі імені В'ячеслава Чорновола**.

Списування під час контрольних заходів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ, ДЕДЛАЙНІВ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача.

ІНДЗ, ПМК, які здаються із порушенням термінів без поважних причин можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2 3 не менше 60 балів.

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю у формі іспиту (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються **Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів**.

Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до **Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти**.

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

Нормативно-правові акти:

1. Закон України «Про інформацію». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
2. Закон України «Про телебачення і радіомовлення». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>.
3. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (преси) в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>.
4. Загальна декларація прав людини, ООН. URL: <https://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>.
5. Правові механізми захисту джерел інформації, [Legal mechanism for protection of sources of information], сайт ГО «Інститут Масової Інформації» URL: <https://imi.org.ua/advises/pravovi-mehanizmi-zahistu-djerel-informatsiji/>.
6. Захист журналістських джерел, [Protection of Journalistic Sources], сайт ГО «Центр демократії та верховенства права». URL: <https://cedem.org.ua/analytics/zahystzhurnalistskyh-dzherel>.

Основні:

1. Вайшенберг З. Новинна журналістика : навчальний посібник / За заг. ред. В. Ф. Іванова. – К. : Академія української преси, 2011. – 262 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.aup.com.ua/uploads/news-demo.pdf>.
2. Гриценко О., Кривошея Г., Шкляр В. Основи теорії журналістської діяльності. – К.: КВГІ, 2000. – С. 8-88.
3. Гриценко О., Шкляр В. Основи теорії міжнародної журналістики. — К., 2002.
4. Гриценко О., Кривошея Г., Шкляр В. Основи теорії журналістської діяльності. - К., 2000.
5. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика: навч. посіб. – Львів: ПАІС, 2009.
6. Дмитровський Зенон. Телевізійна інформація: теорія і практика. — Львів, 2002.
7. Зернецька О. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999. – 351 с.
8. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості. – Львів: ПАІС, 2004. – 312 с.
9. Іванов В.Ф. Теоретико-соціологічні аспекти дослідження масовокомунікативного процесу // Наукові записки Інституту журналістики / КНУ ім. Т.Шевченка. – К., 2000. – Т. 3. – С. 103.
10. Іванов В. Поняття про засоби масової комунікації // Українська періодика: історія і сучасність: Доп. та повідомл. VII Всеукр. наук.-теорет. конф. / ЛНБ ім. В.Стефаника. НДЦ періодики. – Львів, 2002. – С. 407.
11. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації: навч. посіб. – Львів: ПАІС, 2009.
12. Капелюшний А. О. Телебачення прямого ефіру: практика мовлення, типові помилки: навч. посіб. – Львів: ПАІС, 2011.
13. Карась М. А. Журналістський фах: організація творчо-виробничого процесу : навч. посібник / М. А. Карась. – К. : Видавництво Інституту журналістики, 2009. – 101 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://journalib.univ.kiev.ua/Posibnik_journ_fah.pdf
14. Лизанчук В., Кузнєцова О. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці. – К.: Дзвін, 1991. – 92 с.
15. Михайлин І.Л. Основи журналістики: Підручник. - 2-ге вид., допов. та Поліпшене. - Х., 2000. – 257 с.
16. Москаленко А. Вступ до журналістики. – К.: Центр вільної преси, 1998. – 300 с.
17. Потятиник Б., Лозинський М. Патогенний текст. – Львів: Місіонер, 1996. – 295 с.
18. Потятиник Б. Медіа: ключі до розуміння. – Львів: ПАІС. – 312 с.
19. Почепцов Г. Теорія комунікації. – К.: ВЦ “КУ”, 1999. – 308 с.

20. Різун В. Основи масового спілкування як духовного єднання і порозуміння // Вісник Львівського університету. Серія журналістика. – Львів, 2001. – Вип. 21. – С. 21.
21. Різун В. Маси / КНУ ім. Т.Шевченка, Ін-т журналістики. – К.: ВПЦ “КУ”, 2003. – 118 с.
22. Фінклер Ю. Мас-медіа та влада: технологія взаємин. – Львів: Аз-Арт, 2003. – 212 с.

Додаткові:

1. Алексєєв Б. Професійні стандарти журналістики як основа моніторингових досліджень медіа у незалежній Україні // Медіакартини світу: формування особистості під впливом медіа : III Міжрегіональна студентська конференція, 16 травня 2019 р. : тези доповідей. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 168–171.
2. Бондар А. О., Цапок О. М. Дотримання фахових стандартів у роботі телевізійних журналістів-новинарів. *Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018»* / XX Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2018. С. 64–66.
3. Візниця Ю. Моніторинг дотримання журналістських стандартів в українських медіа: проблеми і методики. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. № 4. Травень, 2021. С. 315–317. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/grail-of-science/article/view/12186/11320>.
4. Голуб О. Медіакомпас: путівник професійного журналіста. Практичний посібник / Інститут масової інформації. Київ: ТОВ «Софія-А», 2016. 184 с.
5. Дві проблеми та дві позитивні тенденції української журналістики. Опитування ДМ. URL : <https://detector.media/community/article/126689/2017-06-06-dvi-problemy-ta-dvi-pozytyvni-tendentsii-ukrainskoi-zhurnalistyky-opytuvannya-dm/>.
6. Детектор медіа : хто ми? URL : <https://go.detector.media/about/#what>.
7. Дискусійний круглий стіл: «Журналістика майбутнього: тенденції та виклики». URL: <https://ij.kubg.edu.ua/pro-instytut/news/podiji/1200-dyskusiinyi-kruhlyi-stil-zhurnalistyka-maibutnoho-tendentsii-ta-vyklyky.html>.
8. Економічна тематика в українському регіональному медіа просторі. URL : file:///C:/Users/111/Downloads/vkp_2014_2_9.pdf
9. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник / В. Й. Здоровега. — Львів : ПАІС, 2004. — 268 с.
10. Журналістика: переваги й недоліки. URL: <http://teamiri.blogspot.com/2018/03/blog-post.html#more>
11. Іванов В., Сердюк В. Журналістська етика : Підручник. К. : Вища шк., 2006. 231 с.
12. Кому потрібна економічна журналістика в Україні? URL : <https://ms.detector.media/poglyad/post/19754/2017-10-03-komu-potribna-ekonomichna-zhurnalistyka-v-ukraini/>.
13. Куляс І., Макаренко О. Ефективне виробництво теленовін: стандарти інформаційного мовлення; професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів. К. : видавництво ХББ, 2006. 120 с.
14. Методологія моніторингу телевізійних і радіо програм громадської організації «Детектор медіа» (новини, підсумкові тижневики, публіцистичні авторські програми, політичні ток-шоу, інтерв'ю). URL : <https://bit.ly/3IZgOBY>.
15. Михайлин І. Л. Основи журналістики : підручник / І. Л. Михайлин. — К. : Центр учбової літератури, 2011. — 496 с.
16. Про роль журналістики в суспільстві, про стандарти професії та дотримання етики працівниками. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3134938-svitlana-ostapa-zurnalistka-clenkina-komisii-z-zurnalistskoi-etiki.html>.

17. Саморегуляція в українських медіа: як це працює? Із досвіду роботи Комісії з журналістської етики: аналітично-довідковий збірник / за заг. ред. Л. Кузьменко, Л. Куц, О. Погорелова. Київ : Комісія з журналістської етики, 2021. 93 с. URL : <https://cutt.ly/NUyQZmE>.

18. Яких журналістів бракує українським ЗМІ. URL : <https://medialab.online/news/brakuje/>.

19. Як «Детектор медіа» аналізує медіаконтент : онлайн-трансляція. URL : <https://www.facebook.com/DetectorMedia/videos/290989986211287>.

20. Як зробити так, щоб українські журналісти-міжнародники розуміли, про що запитують. URL : <https://ms.detector.media/zhurnalistska-osvita/post/18654/2017-03-28-yak-zrobyty-tak-shchob-ukrainski-zhurnalisty-mizhnarodnyky-rozumily-pro-shcho-zapytuyut/>.

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

	1 тиж ден ь	2 тиж ден ь	3 тиж ден ь	4 тиж ден ь	5 тиж ден ь	6 тиж ден ь	7 тиж ден ь	8 тиж ден ь	9 тиж ден ь	10 тиж ден ь	11 тиж ден ь	12 тиж ден ь	13 тиж ден ь	14 ти ж де нь	15 тиж ден ь	16 тиж ден ь	17 тиж ден ь	18 тиж ден ь
Лекції	Л1	Л2	Л3, ЛЗ	Л4	Л5	Л5	Л6	Л7	Л8	Л9	Л10	Л10	Л11	Л 11	Л12	Л12	Л13	Л14
Практи - чні	П1	П2		П3	П4	П5	П5	П6	П7	П8	П9	П10	П10	П 11		П12	П13	П14
Контроль знань	ПО	ПО		Т1	ПО	ПО	Т2	ПО	МК 1	ПО	Т3	ПО	ПО	П О	Т4	ІНДЗ	ПО	МК2

Л1 – лекційне заняття по темі 1

П1 – семінарське заняття по темі 1 ...

Т1-4 – письмове тестове опитування

МК – модульний контроль

ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання